

A'

CSASZARI ÉS KIRALYI FELSÉG
ENGEDELMÉVEL.

Nro 36.

Költ. Bétsbenn, Sz. András Havának (November)
2-dik napján 1802-dik Efstendőben.

B é t s.

A' múlt pénteken a' lovas katonaság Kaszárnyájában termett véletlenül Constantin Nagy Hercege, 's egy Divisió Vasas katonaságot nyakrafőre lóra ültetett, hogy tapasztalhassa, hány minuta alatt állhatnak ki a' síkra. Azután Német nyelven commandéroztá őket, (Russiában Orosz nyelven commandéroznak) mindenek' nem kis tsudálkozására. Szombaton 2000 ágyúzó katonaság állott ki a' síkra, 's először 30, és 60 fontos bombákat hányt fel a' mozsarakból; azután hofszú ágyúból lötték a' hat fontos golyóbisokat, és a' kartátsokat: 18, és 24 fontos golyóbisokat,

és sok granátokat szöktettek a' bástyákon álló ágyúkra, 's azt is lehetett látni, miként nyargal négy négy ló hat fontos ágyúkkal kerekszül kasúl a' szántó földeken, 's meg meg áll, a' midőn az ágyúkról leszőkdösnek a' pattantyúsok, 's hirtelen megtöltik az ágyúkat, 's az ellenségre kisütik, 's megnt elébb nyargalnak sebes vágatva. Temérdek sok nép gyűlt vólt öszve ezen, nagy tökéleteséggel folytatott gyakorlásnak nézésére. Constantin Nagy Hertzeg különös megelégedését jelentette. Estve igen fényes bál vólt Hertzeg Eszterháznál, mellyen Ő Császári Hertzezségén kívül, Antal, János, Rainieri, Lajos, és Rudolf Ő Királyi Fő Hertzezségek is megjelentek. Vasárnap dél előtt tízenkét ezer katoná jelent meg a' város alatt Innepi köntösében, 's nagy négy szeget formálván, annak közepében, sátor alatt tartatott a' Szent Mise, melly alatt csak nem minnyájan énekeltek. Ennél szebb tekintetet alig lehet képzelni is. Constantin Nagy Hertzeg mindenek felett gyönyörködött benne. Estve tántz vólt a' Cs. Kir. Redutban. Hétfőn dél előtt kiargalt Ő Cs. Hertzezsége a' szomszéd Schönbruni szép kertbe és palotába, ebédre pedig Eszterházy Ő Hertzezségéhez jött bé, a' vele utazó Tisztek társaságában. Ezen a' napon ment el egy Kurír Lemberg felé, melly vitte azon parantsolatot, hogy Austria, Morva, Silesia, 's Galliczia Tartományokban, a' kirendelt Státziókon készen várják lovakkal, szállással, ebéddel, 's vatsorával Ő Cs. Hertzezségét, ki a' jövő tsötörtökön tér innen vízfzra Rusziába, Ma a' Frantzia Követ ad bált tiszteletére.

Magyar Ország.

Nádotsról (Somogy Vármegyében) Oct. 4-dikén Ezen mező városnak szeretetre, 's tiszteletre méltó Örökös Földes Ura Méltóságos Zichy Zichy József Cs. és Királyi valóságos Kamarás, Consiliarius, és Arany Sarkantyus Vitéz, Felséges Királyunkhoz vonzó igaz hívségből indíttattván, mai napon, úgy mint Felséges Urunknak Neve Napjának alkalmatosságára, énekes Nagy Misét tartatott, Tisztelendő Helybeli Plébános Koller Ignácz Úr által, muzsika zengések, és mozsarak durrogásai között, buzgó hálákat adván, és eszédezhvén a' Mindenhatónak az egész gyülekezettel egyetemben, Felséges Urunknak eddig való, és további szerentsés megtartásáért. Ebéd alatt ürültek a' Tokai borral tölt poharak, sok szíves: Eljen II-dik Ferentz Romai Császár, és Magyar Királyunk! kívánások mellet.

Posonyból Octob. 29. dikén. Felséges Urunk méltóztatott, Báró Kemény Farkas Ő Nagyságát Cs. Kir. Kamarássá; T. Stibits Ferentz Ő Budai Plébános, 's T. Király József Udvardi Plébános Urakat a' Posonyi Káptalan Tagjaivá tenni: Thurótz Vármegye Physikusát Keliny Urat pedig a' Magyar Nemesi Karba helyheztetni.

Posonyból October utolsó napján Mind dél előtt, mind dél után tartottak a' tegnapi napon Üléseket az Ország Rendei, mellyekben először Ő Felsége kegyelmes Resolútzioji olvastattak fel, azután pedig arról tanátskoztak a' Tekintetes Státusok és Rendei, hogy mi módon tétessenek bé azon tárgyakról szóló pontok, Articulusokba, a' mellyekre Ő Felségének kegyelmes Resolútzioji a' tegnapi napon felolvastattak.

tattak. Ezeken tsak hamar által estek a' Tekintetes Státusok és Rendek, 's még akkor mingyárt megvizsgáltattak az újj Articulások, a' Felséges Cancellária, 's az a' végre kirendelt Méltóságos Deputátzió által. Estve 9 óra felé Ő Felsége szereztséssen megérkezett, a' mikor még az Ország Rendei is egygyütt vóltak. Ma tizedfél órakor ismét egybe gyűltek az Ország Rendei, 's többnyire mind, vagy gyönyörűen kivarrott, vagy arannyal gazdagon ékesített köntösökben jelentek meg a' Méltóságos Fő Rendek Táblájánál, mivel közös Ülés tartatott. Itt ekkor két rendbeli kegyelmes Resolútzióji olvastattak fel Ő Felségének, mellyeken való, különös megelégedéseket, közönséges Vivát kiáltással nyilatkoztatták ki az Ország Rendei is. Ezen kegyelmes Resolútziójából Ő Felségének akkor mingyárt Articulások formáltattak, és a' Felséges Cancellária eleibe terjesztetvén, helybe hagyattak. Ma dél után 3 órakor, katonai gyakorlás tartatott a' városon kívül Rétse felé, a' mellyen Ő Felsége, Nádor Ispány Ő Királyi Hertzegsége, Feldmarsal Báró Alvintzy Ő Excellenziaja, 's más Fő Méltóságok is megjelentek. Fő Hertzeg Ferdinánd, Hertzeg Elzterházy, Gróf Stáray Magyar Gránátérossainak, két két Compániái, és a' Hertzeg Ferdinánd gyalog Regementje, külömb-külféle fordulásokat, és tüzeléseket tettek a' Felséges Nézők előtt: nem külömben a' Fő Hertzeg Vasas Regementje is. Vízfsza térvén Ő Felsége a' katonai gyakorlások megvizsgálásából 5 óra után, már ekkor Ő Felségét, a' Primási Palotában várták az Ország Rendei, a' hova rendeltettek t. i. Nádor Ispány Ő

Királyi Hertzegsége által, az Articulusok Ő Felsége által leendő megerősítések alkalmatossá-
gára. Nem sokára megjelent azután Ő Felsége
az Ország Rendei között, 's felülvén a' számára
készített Trónusba, egy fontos Beszédett tar-
tott Ő Felsége az Ország Rendeihez, azt terjeszt-
ván Ő Felsége az Ország Rendei eleibe, hogy a'
melly hasznos Törvényeket, az Ország egybe-
gyülekezett Rendei, Ő Felsége kegyelmes meg-
egygyezésével, a' Haza javára hoztak, azokat
Ő Felsége megerősíti, és megerősítve, azokat
Trónusából, az Ország Rendeinek által adja.
Harmas Vivát kiáltással mutatták az egybe-gyü-
lekezett Méltóságok, az Ő Felsége kegyességgel
tellyes Beszédére indúlt örömöket. Nádor Ispány
Ő Királyi Hertzegsége pedig különös Beszéddel
köszönte meg Ő Felségének, kegyességgel tellyes
Atyai indulatit, mellyekkel az Ország Rendeinek
a' Haza javára intézett tzieljait, kegyelmessen
helybe hagyni, 's elősegélleni méltóztatott. Ezen
rövid, és fontos Beszédnek végezete után, ismét
háromszori Vivát kiáltással hangzott a' Palota.
Altal mentek azután a' Méltóságos Fő Rendek,
's a' Tekintetes Státusok abba a' Palotába, a'
mellyben a' Tekintetes Státusok szoktak Ülése-
ket tartani. Ebben Nádor Ispány Ő Királyi Her-
tzegségének Elölülése alatt, először azon 34 Ar-
ticulusok olvastattak fel, mellyek a' ma múlt Or-
szág Gyűlése által készítették, azután Nádor Is-
pány Ő Királyi Hertzegsége igen érzékeny kife-
jezésekkel vett bútsut a' Méltóságos Fő Rendek-
től, 's a' Tekintetes Státusoktól, megköszönvén
az Ország minden Rendeinek Felséges Királyunk
eránt kimutatott hívségeket, a' Haza java munká-

lódásában buzgó fáradozásokat, és Ő Királyi Hertzegsége eránt viseltetett, különös tisztelettel, 's szeretettel tellyes indulatjokat. A' Kalotsai Érsek, Gróf Kolonits Ő Excellentiája, kezdette azután bútsúzó Beszédét, megköszönvén magasztaló Beszéddel, Nádor Ispány Ő Hertzegségének, az egész Ország Gyűlése alatt, a' Magyar Haza java előmozdításában kimutatott ritka kegyességét, 's Atyai fáradozásait. A' Méltóságos Personális, Semsey Ő Nagysága állott fel azután, 's érzékeny kifejezésekkel, szíves köszönetekkel vett bútsút, mind Nádor Ispány Ő Királyi Hertzegségétől, mind a' Fő Mélsóságú Rendektől, 's a' Tekintetes Státusoktól. Végre Fő Méltóságú Szent Iványi Judex Curiae Ő Excellentiája, fejezte be bútsúzó Beszédével az Ország Gyűlését, Nádor Ispány Ő Királyi Hertzegségéhez, 's a' Méltóságos Fő Rendek, és Tekintetes Státusokhoz intézett hathatós köszönetekkel, és szívre ható kifejezésekkel. Minden bútsúzó Beszédet, három három harsogó Vivát kiáltások követtek. 'S így leve vége 9 óra táján, October 31-dikén, az Ország estvéli Gyűlésének,

Olasz Ország.

Génuából Oct. 9-dikén. Már elérkezett, a' mint a' Spanyol Országi hírek bizonyítják, a' Nápolyi Korona Örököse, kedves Testvére társaságában, Barcellonába, és különös örömek közt fogadtatott.

Pármából October 9-dikén. Midőn a' Pármai Hertzeg, halálához közelített, különös gondolja volt arra, hogy alattvalói igazgatását jó rendbe hagyhassa. Az Özvegy Hertzegnére bízta a' Kormányozást, a' Hetruriai Király' (a' Pármai

Hertzeg egygyetlen egy Fia) tellyes Hatalmú Ministerét M. Wenturá-t, és Státus Minister Schizzati-t adván mellé, kik a' meghólt Hertzeg ezen akarátját tudtára is adták, a' fellyebb említett Hertzesség lakosainak.

Helvétzia.

Bernából Oct. 15-dikén. Még eddig nem jöttek hozzánk a' Frantzia seregek; kétség kívül azért, mivel az öfve szövöttezett Kántonok serege elofzlott, 's a' dolgok' mostani miben léte, a' Frantzia Kormányfőeknek is reménységet nyújt az eránt, hogy hihetők pen nem lesz szüksége az erőszakra: mivel az első Konzul proklamátziója azt úgy látszik szükségtelenné tette. — Midőn a' Svájti Kántonra esett polgári katonaság elofzlott: elvitt magával egy zászlót, melyet az ellenkező féltől vett el. — Bernába érkezvén polgár Rapp, megvendégelte a' polgár sereg több Tisztjeit, nevezetesen Generális Bachmant.

Bernából Oct. 16-dikán. A' Bernai Kánton Kormányfőke Képviselője polgár Bay, következő értelmű levelet intézett a' Bernai Kánton lakosaihoz. Kedves polgár társaim! A' közönséges tsendesség és bátorság feltartásáról való gondoskodás, melly, a' mint juthat észetekbe rám bízódott, még is kötelez, és ezen kötelességemet szorosan fogom tellyesíteni. Az első Konzul, ki nem szenvedheti, hogy Helvétziában, mint a' Frantzia Respublikával határos Státusban, a' Revolútió magvai lappangjanak, értésünkre adta, Adjutánsa Generális Rapp által, hogy nem maradhat az büntetés nélkül, a' ki a' közönséges tsendességet és Rendet, akarmi módon igyekezik megháborítani. Meghívlak ennél fogva bènne-

teket kedves polgár társaim arra, hogy senkivel erőszakkal ne bánjatok, 's legkisebb alkalmatosságot se szolgáltassatok arra, a' mi effelére vezethetne. Van rá hatalmam, hogy a' katonaság közzül annyi erőhöz nyúlhassak, a' mennyi megkívántatik ezen tziel elérésére. Felette nehezen esnék az nékem, ha ti fel se vennétek ezen barátságos tanátsomat, és arra kényszerítenétek, hogy olly eszközökhöz nyúljak, mellyek gondolkodásom módjával ellenkeznek. A' Tisztviselőket, kik a' további rendelkezéskig hívataljaikban megmaradnak, meghívom, hogy minden tőlök tellhető módon segítsék ezen tzielomat."

Német Ország.

Vittenbergből Oct. 14-dikén, Az ide való régi Universitás' Jubileuma, a' folyó hónap 18-dikán kezdődik, és az azt követő négy napokon nagy pompával fog tartódni. Ide való, és hasznos munkáiról esmeretes Professor Ebert Ur, egy programmát készített erre az alkalmatosságra, mellyben más Universitásbeli Tudósokat is meghív, hogy ezen nevezetes napra jelenjenek meg, és vegyenek részt a' nevezett Universitás, mind felsőbb, mind alsóbb rendű Tagjai örömeiben. A' Szakfőzóniai Választó Fejedelem 4000 tallért ajándékozott az ezen alkalmatossággal teendő költségekre. Felette sokan gyűlnek ide minden felől. Egyszerre több Tudós nem igen vólt mostanában Wirttembergában, mint most leszsz. Dresdából Reinhard, Helmstädtből Henke, 's Nöselt Urak váratnak ide. Egy Bataillion Szakfőzóniai katonaság fog a' körül belől való vidéken kvártélyozni, és arra vigyázni, hogy semmi rendetlenség se essen ezen nagy Gyűlés alkalmatosságával. —

Regensburgból Octob. 22-dikén. A' Tegnapi Gyűlés nagyobb része, a' második planum helybe hagyása mellett vólt, és az ebben megegyező vokok, a' Moguntziai Brandenburgi, Szakfóniai, Baváriai, Würtenbergi, és Hessen Kalzfzeli V. Fejedelmek (a' két utólsót is V. Fejedelemnek nevezvén) rélzéről ide mentek ki. „Tudtára kell adni a' Frantzia Respublika, és Orosz Udvar Ministereinek, hogy a' Deputátzió jól megfontolta az eleibe terjesztett második planumot, és megesméri mindenek előtt azt, hogy illendő tekintetbe vették mind a' két Hatalmasságok, mind azoknak Ministerei azon kifogásokat, mellyeket velek a' Deputátzió az első planumra nézve közlött. Továbbá megesméri, és háláadásal veszi, nem tsak azon hafznos tzélokat, és törekedéseket, mellyeket a' tudva lévő két Hatalmasságok, Német Országra nézve, a' Rend és tsendesség helyre állítása eránt feltettek magoknak, és elkövettek; hanem még azon nagy szorgalmatosságot is, mellyet Ministereik ezen rájuk bízott nehéz dologban kimutatták. És mivel még azon nehézségek is, mellyeket a' Deputátzió az új planumra nézve formált, bizonyos világosítások által elhárítottak: ezen okra nézve, nints egyéb hátra, hanem hogy a' Deputátzió ezen planumot elfogadja. A' Deputátzió, ezen plánum értelméhez képest azon lesfsz, hogy az abban állhatatosan tett meghatározások eránt végezését, haladék nélkül formába vehesse, és a' két Hatalmasságok Ministereivel közölhesse.”

Frantzia Ország.

Párisból Oct. 13-dikén. A' folyó hónap harmadikán, a' külső dolgokra ügyelő Minister, M.

Luchesini Prulfsziai, és Cetto Baváriai Miniszterek között volt egygyezésnek, nem volt egyéb tüzéje; hanem hogy a' Frantzia Respublika, és Berlieni Udvar magokra vállalták, a' Baváriai V. Fejedelemlennek eső Tartományok óltalmazását. — Egyszer egyszer nem volt nagyobb a' Petersburgi, és a' mi Kormányfőnk közt való levelezés mint most.

Párisból Oct. 15-dikén. Úgy hallatik, hogy Generális Lannes helyébe. ki még is Tárbesben van, úgy mint a' ki a' Lisbonai Udvar, a' Kormányfő' akarata nélkül hagyta oda, Admirális Bruix rendeltetnék. — Még a' Nemzeti Gyűlés azt ígérte a' Frantzia seregnek, hogy a' múlt hadakozásban tett hív szolgálatját, 1000 millióval fogja megjutalmaztatni, melly felette nagyszummának az eladott Nemzeti jószágokból kellett volna kikerülni. Nagyobb volt ez az ígélet, mint sem bétellyesíttethetett volna: és éppen ez adott arra alkalmatosságot az első Konzulnak, hogy legalább olly katonai jutalmakról gondoskodjon, mellyek lehetségessek. Így lehet nézni az érdem sereget; a' régi katonák számára rendelt 10 osztályt; és a' Párisi őrző sereg felállítását. — Ollyan szárazság uralkodik több Vidékeinkben, mellyhez hasonlóra még az öregek se emlékeznek. —

Párisból Octob. 17-dikén. Huszon-négy ezer emberből álló sereg gyakoroltatott ide nem meszfe fegyverben, midőn az első Konzul is jelen volt, és mintegy elfelejtkezvén méltóságáról, sokszor a' köz katonák közzé elegyítette magát a' tüzelés közben, vitéz tselekedetei' emlékezete által azon időre tévén magát által, a' midőn maga ment elől katonái között.

Párisból Oct. 19-dikén. Úgy foly a' híre, hogy a' Német Fejedelmek' kára kipótolására tervező második planumon is tevődne még valamely változás: úgy mindazáltal, hogy a' jövő December 15-dikéig, végének kell szakadni az egész dolognak. A' Kormányfőeknek nagy bizodalma van a' Regensburgi Diétára küldött Ministeréhez. — Politikusainknak új materiát szolgáltat a' gondolkodásra, a' Pármai Hertzeg' halála; kik azt állítják, hogy a' múlt esztendőben Mártzius 21-dikén, a' Spanyol Udvar által helybe hagyott kötés szerént, a' Pármai Hertzegség, az első Konzul elintézésétől függ. Úgy is gondolkodnak némellyek, hogy a' Petersburgi Udvar kívánsága szerént, a' Szárdíniai Király kára pótlására fordítódnék az említett Hertzegség.

Nancyból Oct. 19-dikén. Ma utazott ezen keresztül polgár Duclos, ki Regensburgnak tart, bizonyos útasítással, melly a' Regensburgban lévő Frantzia Ministernek szól. —

Anglia.

Londonból Oct. 7-dikén. Az ide való Kormányfő megújította a' már ez előtt tett rendelkezéseit, a' Hazájokból külföldre kiköltöző Mesteremberek, és azok eránt, kik a' külömb-külobbféle művek készítésére megkívántató eszközöket idegen Országokba kiviszik, 's azokban elterjesztik. Kik ezen rendelkezést által hágják 100, sőt a' dolog mivóltához képest 1000 f. sterlingre, és e' mellett, két, 's három esztendei fogságra büntettetnek. — A' Királyi Família mostanában meglátogatta Pittet, mezei jószágában. —

Londonból October 10-dikén. Minister Ad-dington olly planumon dolgozik, melly a' Fi-

nántziára tzelez. és a' mellyet a' Parlamentom új Gyűlése eleibe szándékozik terjesztetni. — Kedvező hangon befélnek minden nagy embereink, és az azok gondolkodásához képest intézett Újságaink, a' Helvétziai Respublika azon tagjairól, kik az öfzve szövetkezett Kántonok dolgát vitték a' Svájtzi Gyűlésben, nevezetesen pedig Redingről, kit magok is úgy tartanak a' Helvétziai polgárok, mint ősi szabadságoknak hathatós pártfogóját.

Londonból Oct. 11-dikén. A' 28-dik gyalog Regiment vízfőzsa jött Égyiptomból, melly több Királyi Famíliából való Hertzegek' jelen létebben, katonai gyakoroltatásokban foglalatoskodott, nevezetesen azt a' tsatát mutatta, mellyben, még a' múlt esztendőben, Mártzius 21-dikén Alexandriát megvették az Anglusok, különösen ezen Regiment vitézsége által.

Londonból Oct. 12-dikén Bizonyos ház építetik azon könyvekre nézve, mellyek a' Bombay kereskedő Társaság Kormányozójától, a' Mysori Sultán könyvei közzül válogattattak ki, és Angliában küldődnek. A' Mysori Sultán palotájában találtattak ezen könyvek, mindenik különös borítékban, vas ládákban helyheztetve. Nagyobb részint, arany, és veres színnel festett kezdő betűket lehet észre venni ezen könyvekben, 's a' régi költséges Napkeleti mód kitetfzik készítésekből. A' napkeleti régiségeket kedvellők, alig várják, hogy ez a' Napkeleti Biblióthéka megérkezzen.

Londonból Oct. 15-dikén. A' folyó hónap 9-dikén olly Kabinétebli Gyűlés tartatott itten, mellyben az itt lévő számos Ministerek megjelen-

tek és a' mellynek tárgyai voltak, a' mint némellyek erősítik, rész szerént a' Frantzia Respublikának, a' Berlíni, és Petersburgi Udvarokkal való szoros barátsága; rész szerént a' Helvéta Respublika mostani állapata; rész szerént annak a' megvizsgálása, hogy még eddig sem az Angliai Követ Párisba, sem a' Frantzia Követ Londonba nem ment; rész szerént pedig az, hogy Málta szigetét oda hagyják é egészen az Anglusok, vagy nem?

Orosz Birodalom.

Petersburgból Oct. 3-dikán. Azon Császári Rendelés foglalatja, mellynek tüzéje a' Ministerium elrendelése volt, ide megy ki. „Azon Nemzeteknek, kiket a' gondviselés Igazgatásunk alá bizott boldogsága volt legelső, és legszentebb tüzünk, midőn mi az igen szélesen kiterjedő Orosz Birodalom Kormányozásával egygyütt járó terhet magunkra vállaltuk, annak a' Birodalomnak terhet, melly olly különböző fekvésű, termésű, 's hasznú tartományokból áll, és a' mellynek lakosai, Vallásokra, szokásaikra, nyelvekre nézve egymástól különböznek. Ohajtván mind azon eszközökkel élni, mellyek ezen nagy tüzünk elérését legjobban segíthetik: ennél fogva mind azon okokra, és környülállásokra fordítottuk figyelmetességünket, mellyek ezen szándékunkat elő mozdíthatják, vagy meggátolhatják. Minekutánna ezen okokat, és környülállásokat szoros vizgálás alá vettük, meggyőződünk a' felől is, hogy valamelly Nemzet boldogsága, csak úgy állíthatatik mozdíthatatlan fundamentomra, ha a' Kormányfész bizonyos módot talál, nem csak a' következéseikre nézve veszedelmes dolgok' megörvoslására, hanem még azok' kútfejének is bé-

dugására; midőn azok az okok egészen elenyésznek, mellyek a' közönséges és magános tetszést megháboríthatják; ha a' nép szükségei felfedeződnek, azok megelőztetnek: és ha egész, de azomban okos törekedéssel, 's munkássággal feltartódik a' Rend, és szaporíttatik mind a' természet önként való termésének, mind a' mestersegek szüleményeinek száma, a' miben áll valamely Státus fundamentuma és ereje."

„Mind a' régibb, mind az újabb idökből felhozható példák, kit kit meggyözhetnek az eránt, hogy mennél jobban haszonra fordíttatnak az ezen tészra vezető eszközök, és mennél jobban megfelel annak a' Státus Kormányozása, annál erősebb az egész Státus politikai állása, arányúsága, tökéletessége, és Tagjai annál bódogabak, 's jobban megvagynak elégedve.

Ezen principiumokat, 's szívünk belső érzését, és annak az 1-ső Péter Császárnak példáját követvén, kinek nagy lelke az Orosz Birodalmat új formába öltöztette, és böltsességének, azon nyomait hagyta maga után, mellyeket az utánna következő Uralkodók követni igyekeztek: hasznosnak találtuk, hogy a' Kormányozást illető dolgokat egymástól elválasztjuk, és csak azokat hagyjuk egygyütt, mellyek természettel öfzve vagynak egymással köttetve, és mindeniket tölünk kiválasztott Ministerekre bízzuk, kiknek tudtokra adtuk azon főbb regulákat, mellyekhez tartoznak magokat alkalmaztatni, mind a' hivatáltaikat illető dolgoknak, mind pedig azoknak elintézésében, mellyeket hűségektől, munkásságoktól várunk a' közönséges bódogságra nézve. A' midőn ezen intézetek szerént rendeljük el a' Ministeriumot, tellyes reménységünk van, hogy

az segítségünkre lesz a' közönséges tsendesség megfundálásában, melly az Uralkodóknak, és az alattvalóknak, valamint szintén a' közönséges és magános boldogságnak is erős bástyája, reményljük továbbá, hogy igyekeznek elő mozdítani, a' munkásságot, és kereskedést, kiterjeszteni a' tudományokat, 's mesterségeket, mellyek a' Nemzetek boldogságára multhatatlanul szükségesek.

Másodszori Hír-adás.

A' Magyar Biblia mintegy huszszor jött ki eddig az ideig külömb-külobbféle Formátában. Ezek mind olyan betűkkel voltak nyomtatva, hogy azokat az öregek nem olvashatják, az ifjak olvasván, szemeiket elrontják, kivéven a' Visolyi, Váradi, és Casseli, vagy inkább Norimbergai kiadásokat, de a' mellyek régen a' ritkaságok közé számláltatnak. A' többinél valamivel olvashatóbb volna a' Lipsiában (Posonban) 1776-ban lett kiadás, hanem ha ez mindenütt tellyes volna nyomtatásban esett hibákkal. Én gondolkodván a' Magyar Bibliának olyan kinyomtatásáról, melly a' nevezett alkalmatlanságoktól, és hibáktól üres, azomban a' sokat nem tanúlt olvasóknak az olvasás közben származható kétségeik eloszlatásokra alkalmas, de nagysága miatt drága ne lenne; a' dologhoz értő jóakaróimat megkérdeztem, mellyiket kellene az eddig kijött Bibliák közül követésre felvenni? Egygyenlően azt felelték, hogy a' Váradi Biblia kinyomtatásával tzelomat legjobban elérném, és az a' Publicumnak nagy hasznót tennék, ha azt 1-szor a' Bai Orthographia szerént, 2-szor tisztább papirosra, 3-szor nagyobb betűkkel nyomtatnám, ki mint van az originál, és 4-szer a' fzeleken lévő rövid magyarázatoknak megvisszálásokat vala-

melly alkalmas emberre bízám. A' három előbbi dolgokra nézve semmi nehézség előttem nem vólt; az utólsótól is megszabadított a' Pesti Reformáta Ekklesiának L. Páfztora T. T. Báthori Gábor Úr, a' ki hogy a' Publicumnak e' részben is szolgálhasson, magára vállalta a' jegyzések megvizsgálásokat, azoknak a' szükség szerént való változtatásokat, a' hol kell a' régieknek elhagyásokat, azok helyett újjaknak bétételeket. Illyen készülettel lévén, alázatosan jelentem a' Publicumnak, hogy én a' Bibliának a' Várad formára való kiadásához akarok kezdeni a' nálunk találtatható legtisztább papirosra, épen ezekkel a' betűkkel, mellyeket mutat ez a' hír-adás. De mivel az illyen nagy munka sok költségben kerül, előfizetésre kell ezt bocsátanom. Az előfizető Uraknak egy exemplár, melly az originálnál egynehány árkussal vastagabb lesz, 5 Rh. ft és 40 kron fog adattatni, mások 7 Rh. forinton fogják megszerezni. Az előre-fizetésnek utolsó terminussa ezen folyó 1802-dik éjztendőnek utolsó napja lesz. Kérettetnek illendő tisztelettel a' Hazában lévő T. T. Esperest Urak, és a' T. T. Lelki Páfztorok, hogy ezt az én igyekezetemet, a' vigyázások alatt lévő Híveknek tudokra adni, az előre-fizetőktől a' pénzt felvenni, és minekutánna azt öszve-fzedték, francon küldendő levelek által engem arról előre tudósítani méltóztassanak, ki ki mennyit szedett bé? hogy így előre láthassam hozzá foghatok é a' munkához. A' ki 20-ra való praenumeratziót öszve fzed, annak a' husz exempláron fellyül egy exemplár ingyen adódik. Pesten Junius 1-ső napján 1802.

Trattner Mátyás
Privil. Könyvnyomtató.